

ԿԱԹՈՒԼԻԿ ԵԿԵՂԵՑԻ

Հոգեւորականութեան համար նոր օրինագիծ Սպանիայում

Նոյեմբ. 4-ին ն. տ. Սպանիական սենատը 149 ձայնով ընդդէմ 85-ի ընդունեց Կանալիխասի օրինագիծը, այն է մինչև կրօնական հաստատութիւնների համար նոր օրէնք հաստատելը, Սպանիայում արգելել նոր կարգերը (օրդէն) և միաբանութիւնները: Սենատում ներկայ եղող եպիսկոպոսներն ու պաշտօնակատներին ուսմանը յամառ ընդդիմութիւն ցոյց տուին: Կանալիխասը անհրաժեշտ է համարում այդ օրէնքը, պետութեան հեղինակութիւնն ներքին քաղաքականութեան մէջ ամրապնդելու համար, և թէ առանց այն էլ երկրում բաւական չափ միաբանութիւններ կան: Պաշտօնակատական սենատորները կարողացան օրէնքի մէջ մի յաւելումն անել, այն է, որ նա պէտք է զօրութիւն ունենայ միայն երկու տարուայ ընթացքում, և այդ միջոցում պէտք է շարունակուեն Վատիկանի հետ բանակցութիւնները:

Կառավարութիւնը յոյս ունի միաբանութիւնների մասին ընդհանուր օրէնքի նախագիծը առաջարկել մինչև յիշուած ժամանակամիջոցի լրանալը:

Վիլնէլմ II կայսրի այցելութիւնն ու նաոր Բէյրոնեան բենեդիկտեանների վանքում

Մինչդեռ այսպիսի անբարեացակամ վերաբերմունք է ցոյց տրուում կաթոլիկ միաբանութիւններին կաթոլիկ Սպանիայում, բողոքական պետութեան բողոքական թագաւոր Վիլհէլմ II կայսրն այցելելով Բէյրոնեան կաթոլիկ միաբանութեանը, որին նուիրել էր մի քանի ժամանակ առաջ խաչելութիւն՝ եկեղեցում կանգնեցնելու համար, դովաբանել է Բենեդիկտեաններին, «որ նրանք ոչ միայն ձգտել են պաշտօնել և հաստատել կրօնքը, այլ և հանդիսացել են քաղաքակրթողներ եկեղեցական երգեցողու-

թեան, գեղարուեստի և գիտութեան շրջանում, և շարունակել է.

«Ես ձեզնից սպասում եմ, որ ձեր նախորդների շաղով կը շարունակէք աշխատել, և ինձ զօրաւիգն կը լինէք ժողովրդի կրօնքը պահպանելու ջանքերիս մէջ. Այս մանաւանդ կարևոր է, որովհետեւ 20-րդ դարը բերեց մտքեր և մաքառումներ, որոնց կարելի է յաղթանակել միայն կրօնքի օգնութեամբ և բարձրից ցոյց տրուած հովանաւորութեամբ: Թագը, որ կրում եմ, միայն այն ժամանակ կարող է ապահովել այստեղ յաջողութիւնը, եթէ նա հիմնուած լինի Աստուծոյ և նրա խօսքի վերայ: Դրա համար էլ կանգնեցի այս եկեղեցում խաչ, որ ցոյց տամ, ինչպէս ասել եմ նամակումս, թէ քրիստոնեայ իշխանները կարող են կառավարել միայն Աստուծոյ կամքին համեմատ, և թէ նրանք պարտաւոր են օգնել ամրապնդելու գերմանացիներին յատուկ քրիստոնէական գաղափարը, և մեծացնելու երկիւղածութիւնը սեղանի (եկեղեցու) և գահի (իշխանական) առաջ՝ որոնք շաղկապուած են իրար հետ և չեն կարող բաժանուած լինել»:

Կաթոլիկութիւնը մերձաւոր արեւելում.

Լատին և բողոքական քարոզչութիւնը մերձաւոր արեւելքում, այն է Բալկանեան թերակղզում, Փոքր Ասիայում, Հայաստանում, Սիրիայում, Պաղեստինում, Միջագետքում և Պարսկաստանում ընդարձակ ծաւալ է ստացել: Մեծ յաջողութիւն ունեն մանաւանդ լատին քարոզիչները: Այժմ՝ յիշուած երկրներում գործում են 3870 քարոզիչներ, որոնցից 1850 քահանայ, 1650 աշխարհական և 370 կրօնաւորներ են: Կաթոլիկների թիւը այդ երկրներում մինչև 990,479 է, քարոզիչների կայաններն են մինչև 1360, որոնցից 624-ը՝ գլխաւոր և 736-ը՝ երկրորդական:

Լատին բանակի այս կարգաւորեալ գործունէութիւնը, ասում է Церк. Вѣстн., բացառապէս ուղղուած է պրաւօսլաւ եկեղեցու և մի քանի դաւանութիւնների դէմ, որոնք

անջատուած են քրիստոնէական եկեղեցու օրթոդոքս միութիւնից շատ հին ժամանակներում և մինչև այսօր էլ պահուած են իրանց գոյութիւնը:

Մահմետականութեան վերաբերութեամբ լատին քարոզիչները առ այժմ սպասողական դրութեան մէջ են, սպասելով թէ տաճկաց նոր սահմանադրութիւնը ինչ ուղղութիւն կը բռնի մահմեդականների կրօնական հայեացքների մասին և յիշատի, խղճի ազատութիւնը ու ընդհանուր հաւասարութիւնը կարմատանան նոր քաղաքական կազմի մէջ:

Իւր ուժերը ըստ յարմարութեան դասաւորելով Արեւելքում, լատին քարոզչութիւնը ներկայումս իւր ուշադրութիւնը կենդրոնացրել է Աւստրիայի նոր իւրացրած Բոսնիայում, որին պապական գործիչները արդէն կաթոլիկերկիր են հրատարակել և դուշում են, որ կաթոլիկութեանը այստեղ վտանգ է սպառնում յատկապէս պրաւօսլաւների կողմից:

Լատինների ձգտումն է Բոսնիայում հաստատել գերման գաղթականութիւն, և իրանց ձեռքն առնել ժողովրդի լուսաւորութեան գործը, կաթոլիկական դպրոցներ հաստատելով: Այս մասին բաւական յաջողութիւն արդէն ձեռք են բերել: Լատին քարոզչութեան նպատակն է այժմ Կ. Պօլսում, որպէս յունականութեան կենդրոնում մի հոգևոր բարձրագոյն ուսումնարան բանալ, որ Բէյրութի եզոլիտական համալսարանի հետ զուգահաւասար գործէր և հակադէր բողոքականների Բօքերտ-Կոլլեջին, որ բացուած է Կ. Պօլսում 1863 թուին և Թիւրքիայի պրաւօսլաւ ազգաբնակչութիւններից բաւական պրաւօսլաւ ուսանողներ է գրաւում:

Կաթոլիկ, այն էլ քարոզչական ուղղութեամբ, համալսարանը մեծ չարիք է լինելու արեւելեան քրիստոնեանների համար և Церк. Вѣст. խորհուրդ է տալիս ամենայն ուժով ջանալ խափանել այն: